

חֲלָקִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, עָלוּ הַדְּבָרִים לְמִקּוֹמָם, שֶׁהָרִי הַכֹּל נַעֲשֶׂה בְּסוּד קְדוּשָׁה, וְהַכֹּל בְּסוּד אֶחָד.

וַיֹּסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וְשָׁמָה קְטוּרָה. קְטוּרָה זוּ הִיא הַגֶּר. שֶׁהָרִי שְׁנִינּוּ, אַחַר שֶׁנִּפְרְדָה הַגֶּר מֵאַבְרָהָם וְטֻעַתָּה אַחַר גְּלוּלֵי אֲבִיָּה, אַחַר כֵּן נִקְשְׁרָה לְמַעֲשִׂים כְּשָׂרִים, וּמִשׁוֹם כֵּן הִשְׁתַּנָּה שְׁמָהּ וְנִקְרְאָה קְטוּרָה בְּמַעֲשִׂים כְּשָׂרִים, וְשָׁלַח אַבְרָהָם וְלָקַח אוֹתָהּ לְאִשָּׁה. מִכָּאֵן שֶׁשְׁנוּי שֵׁם מְכַפֵּר עַל חֲטָאִים, וְעַל כֵּן הִשְׁתַּנָּה שְׁמָהּ.

וַיֹּסֶף אַבְרָהָם. מַה זֶה וַיֹּסֶף? אִם תֹּאמַר שֶׁהוּא הוֹסִיף עַל שְׁרָה - לֹא כֵן! אֲלֵא בִימֵי שְׁרָה הַזְּדוּגָה עָמָה פַּעַם אַחַת, וְאַחַר כֵּן גִּרְשָׁה אוֹתָהּ עַל עֶסְקִי יִשְׁמַעֵאל, וְאַחַר כֵּן וַיֹּסֶף, כְּמוֹ מִקְדָּם פַּעַם אַחֲרַת עַל מַה שֶׁנִּשְׁאַ אֹתָהּ בְּרֵאשׁוֹנָה. וְלִפִּי שֶׁשְׁתַּנָּה מַעֲשִׂיָּהּ, כֵּן גַּם שִׁנָּה שְׁמָהּ.

בֹּא רֵאֵה, שְׁאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַיְבִיאָהּ יִצְחָק הָאֵהֳלָה שְׁרָה אִמּוֹ - שֶׁהִתְגַּלְתָּה דְמוּת שְׁרָה, וַיִּצְחָק הַתְּנַחֵם אַחֲרַי שֶׁהִתְגַּלְתָּה אִמּוֹ וְאֵת דְמוּתָהּ הִיָּה רוֹאֶה כֹּל יוֹם. וְאַבְרָהָם, אֵף עַל גַּב שֶׁנִּשְׁאַ, לֹא נִכְנַס לְאוֹתוֹ הַבֵּית, וְלֹא הִכְנִיס אֶת אוֹתָהּ הָאִשָּׁה לְשֵׁם כְּדֵי שֶׁשִּׁפְחָה לֹא תִירַשׁ גְּבִירָתָהּ. וַיְבִיאָהּ לְאֵל שְׁרָה לֹא נִרְאָתָה אִשָּׁה אַחֲרַת, אֲלֵא רַבְקָה.

וְאֵף עַל גַּב שֶׁאַבְרָהָם הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁדְמוּתָהּ שֶׁל שְׁרָה נִגְלָתָה שָׁם, הִשְׁאִיר לַיִצְחָק אוֹתוֹ הָאֵהֳל, לְרֵאוֹת אֶת הַדְּמוּת שֶׁל אִמּוֹ בְּכֹל יוֹם. יִצְחָק וְלֹא אַבְרָהָם. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לַיִצְחָק. אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ דוּקָא, זֶה אוֹתָהּ הַדְּמוּת שֶׁל שְׁרָה בְּאוֹתוֹ הַמִּשְׁכָּן.

בְּשָׁרָה, יִצְחָק בְּרַבְקָה, וְלִקְבֵּל תְּרוּוִיָּהּ הָיָה אֲרֻבַּע נָשִׁין לַיִצְחָק בְּתָרִין חוֹלְקִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר סְלִיקוּ מַלְיָן לְאַתְרֵיָּהּ. דִּהָא כֹּלָא בְּרֵזָא קְדִישָׁא אֲתַעְבַּד וְכֹלָא בְּרֵזָא חֲדָא:

וַיֹּסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וְשָׁמָה קְטוּרָה. קְטוּרָה דָּא הִיא הַגֶּר. דִּהָא תְּנִינָן בְּתַר דְּאַתְפְּרָשָׁא הַגֶּר מִנִּיהּ דְּאַבְרָהָם וְטֻעַת בְּתַר גְּלוּלֵי דְּאַבִּיָּה, לְבַתַּר אֲתַקְשָׁרָא בְּעוּבְדִין דְּכַשְׁרוֹן, וּבְגִין כֵּן אֲשַׁתְּנִי שְׁמָהּ וְאַקְרִי קְטוּרָה בְּעוּבְדִין דְּכַשְׁרוֹן, וְשִׁדְר אַבְרָהָם וְנִסְכָּה לִיהּ לְאַנְתּוּ. מִכָּאֵן דְּשְׁנוּי שְׁמָא מְכַפֵּר חוּבִין, וְעַל דָּא אֲשַׁתְּנִי שְׁמָהּ.

וַיֹּסֶף אַבְרָהָם, מָאִי וַיֹּסֶף, אִי תִימָא דְעַל שְׁרָה אִיהוּ דְּאוּסִיף, לָאוּ הֲכִי. אֲלֵא בְיוֹמָהּ דְּשְׁרָה אֲזִדּוּגָה בְּהַדָּה זְמַנָּא חֲדָא, וְלְבַתַּר תְּרִיף לָהּ עַל עֶסְקִי דִּישְׁמַעֵאל, וְלְבַתַּר וַיֹּסֶף כְּמִלְקָדְמִין זְמַנָּא אַחֲרָא עַל מַה דְּנָסִיב לָהּ בְּקַדְמִיתָא. וְכַפּוּם דְּשְׁנֵי עוּבְדָּהּ הֲכִי נָמִי שְׁנֵי שְׁמָהּ.

תָּא חַזִּי, דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וַיְבִיאָהּ יִצְחָק הָאֵהֳלָה שְׁרָה אִמּוֹ. דְּאַתְגַּלִּיא דְּיוֹקְנָא דְּשְׁרָה וַיִּצְחָק אֲתַנַּחֵם אַחֲרַי דְּאַתְגַּלִּיא אִמּוֹ, וְדְיוֹקְנָהּ הָוָה חֲמִי כָּל יוֹמָא. וְאַבְרָהָם אֵף עַל גַּב דְּאִינְסִיב לָא עָאֵל בְּהִוָּא בֵּיתָא וְלֹא אָעִיל לָהּ לְהָאִי אֲתַתָּא תַּמָּן, בְּגִין דְּשִׁפְחָה לֹא תִירַשׁ גְּבִירָתָהּ. וַיְבִיאָהּ דְּשְׁרָה לָא אֲתַחַזִּי אֲתַתָּא אַחֲרָא אֲלֵא רַבְקָה.

וְאַבְרָהָם אֵף עַל גַּב דִּהּוּה יָדַע דְּדְיוֹקְנָא דְּשְׁרָה אֲתַגַּלִּיא תַּמָּן, שֶׁבְקִיָּה לַיִצְחָק הִוָּא אֵהֳל לְמַחְמֵי דְּיוֹקְנָא דְּאִמִּיהּ כָּל יוֹמָא. יִצְחָק וְלֹא אַבְרָהָם, הֲדָא הוּא דְּכַתִּיב וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לַיִצְחָק. אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ דְּיִיקָא, דָּא הִוָּא דְּיוֹקְנָא דְּשְׁרָה בְּהִוָּא מִשְׁכָּנָא.

דָּבָר אַחַר וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק, וְזֶה דְמֵהִימְנוּתָא עֲלָאָה לְאַתְדַּבְּקָא יִצְחָק בְּדַרְגָּא דְחוֹלְקִיָּה כְּדָקָא יְאוּת. תָּא חֲזִי, הֵכָא אֲתַפְּלִיל (ס"א מ"א בַּאֲשָׁא) אֲשָׁא בְּמִיא, וְדָאֵי אֲשָׁא נָטִיל מִיא, מִשְׁמַע וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק דָּא מִיא דְאַתְפְּלִיל בַּאֲשָׁא. וּבְקַדְמִיתָא אֲתַפְּלִיל כְּחֻדָּא אֲשָׁא בְּמִיא. אֵימְתִי, בְּשַׁעְתָּא דְעַקְדָּא לִיָּה לְיִצְחָק לְמַעַבְדָּא בֵּיהּ דֵּינָא כְּדִין אֲתַפְּלִיל אֲשָׁא בְּמִיא. וְהַשְׁתָּא אֲתַפְּלִילוּ מִיא בַּאֲשָׁא, לְמַהוּי כְּלָא רְזָא דְמֵהִימְנוּתָא עֲלָאָה:

וְרַבְנֵי הַפִּילֲגָשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מִתְּנּוֹת. מֵאֵי מִתְּנּוֹת. אֲלִין סְטָרֵי דְרִגְיִן תְּתַאֲיִן דְּאִינוּן שְׁמָהֶן דְּסְטָרֵי רוּחַ מְסַאָבָא בְּגִין לְאַשְׁלֵמָא דְרִגְיִן, וְאַסְתַּלַּק יִצְחָק עַל כְּלָא בְּמֵהִימְנוּתָא עֲלָאָה כְּדָקָא חֲזִי.

בְּנֵי הַפִּילֲגָשִׁים, אֲלִין הוּוּ בְּנֵי קְטוּרָה פְּלִגְשׁ בְּקַדְמִיתָא וּפְלִגְשׁ הַשְׁתָּא. רַבִּי חֲזִיא אָמַר פְּלִגְשִׁים מִמֶּשׁ. וַיִּשְׁלַחם מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ, דְּלָא לְשַׁלְטָאָה לְגַבִּיָּה דְיִצְחָק. בְּעוּדְנוּ חֵי, בְּעוּד דֵּהוּ אַבְרָהָם חֵי וְקָיִים בְּעֵלְמָא דְלָא יְקַטְרִגוּן לִיָּה לְבַתָּר, וּבְגִין דֵּיִתְתַּקֵּן יִצְחָק בְּסִטְרָא דֵּינָא קְשִׁיא עֲלָאָה לְאַתְתַּקְפָּא עַל כְּלָהוּ, וְכִלְהוּ אֲתַפְּפִיִין קַמִּיָּה. קְדָמָה אֶל אַרְץ קְדָם, בְּגִין דְתַמָּן אִינוּן סְטָרֵי חֲרָשֵׁי מְסַאָבֵי.

תָּא חֲזִי, פְּתִיב (מַלְכִים א ה) וַתִּרְכַּב חֲכַמַת שְׁלֵמָה מִחֲכַמַת כָּל בְּנֵי קְדָם. אֲלִין אִינוּן דֵּהוּוּ מִבְּנֵי (אִינוּן) בְּנֵי פִילֲגָשִׁים דְאַבְרָהָם, וְהָא אֹקִימָנָא דֵּהָא בְּאִינוּן הַרְרֵי קְדָם אִינוּן דְּאוּלְפִין חֲרָשִׁין לְבְנֵי נָשָׂא, וּמַהֲהִיא אַרְץ קְדָם נְפָקוּ לְבָן וּבְעוּר וּבְלַעַם בְּנוֹ וְכִלְהוּ חֲרָשֵׁי וְהָא אֹקִימוּהָ.

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר, (יִשְׁעִיָּה מֵב) מִי נָתַן

דְּבָר אַחַר וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק, סוּד הָאִמוּנָה הָעֲלִיוּנָה שֶׁיִּדְבֶּק יִצְחָק בְּדַרְגַת חֲלָקוֹ כְּרָאוּי. בַּא רְאָה, כָּאֵן נִכְלְלוּ (מִים עִב אֵשׁ) אֵשׁ עִם מִים. וְדָאֵי אֵשׁ נוֹשָׂא מִים. מִשְׁמַע וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק, זֶה הַמִּים שֶׁנִּכְלְלִים בַּאֲשׁ. וּבְרָאשׁוּנָה נִכְלְלוּ יַחַד אֵשׁ וּמִים. מְתִי? בְּשַׁעְתָּא שְׁעָקַד אֶת יִצְחָק לַעֲשׂוֹת בּוֹ דִין, אִזְ נִכְלְלָה הָאֵשׁ בְּמִים. וְכָאֵן נִכְלְלוּ מִים בַּאֲשׁ, שְׁהַכַּל יִהְיֶה בְּסוּד הָאִמוּנָה הָעֲלִיוּנָה.

וְרַבְנֵי הַפִּילֲגָשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מִתְּנּוֹת. מַה זֶה מִתְּנּוֹת? אֵלוּ הַצְּדִידִים הַדְּרִגּוֹת הַתְּחִתּוֹנוֹת שֶׁהֵם שְׁמוֹת שֶׁל צְדָדֵי רוּחַ הַשְׁמָאָה כְּדִי לְהַשְׁלִים אֶת הַדְּרִגּוֹת, וְהַתְּעֵלָה יִצְחָק עַל הַכַּל בְּאִמוּנָה הָעֲלִיוּנָה כְּרָאוּי.

בְּנֵי הַפִּילֲגָשִׁים - אֵלוּ הָיוּ בְּנֵי קְטוּרָה. פִּילְגֶשׁ כְּרָאשׁוּנָה, וּפִילְגֶשׁ פְּעֵת. רַבִּי חֲזִיא אָמַר, פִּילְגֶשִׁים מִמֶּשׁ. וַיִּשְׁלַחם מֵעַל יִצְחָק בְּנוֹ - שְׁלָא לְשַׁלְטָא אֲצֵל יִצְחָק. בְּעוּדְנוּ חֵי - בְּעוּד שְׁאֲבָרָהֶם הָיָה חֵי וְקָיִים בְּעוֹלָם, שְׁלָא יִתְגַּרְוּ בּוֹ אַחַר כֵּן, וְכְדִי שֶׁיִּצְחָק יִתְקַן בְּצַד הַדִּין הַקָּשָׁה הָעֲלִיוֹן שֶׁיִּתְגַּבֵּר עַל כָּלָם וְכָלָם יִכְנָעוּ לְפָנָיו. קְדָמָה אֶל אַרְץ קְדָם - מִשּׁוּם שֶׁשָׁם הֵם צְדָדֵי הַכְּשָׁפִים הַשְׁמָאִים.

בַּא רְאָה, פְּתוּב (מַלְכִים-א ה) וַתִּרְכַּב חֲכַמַת שְׁלֵמָה מִחֲכַמַת כָּל בְּנֵי קְדָם. אֵלוּ הֵם שֶׁהָיוּ מִבְּנֵי (הֵם) בְּנֵי פִילְגָשִׁים שֶׁל אַבְרָהָם. וְהָרִי בְּאֶרְצוֹ שֶׁהָרִי בְּאוֹתָם הַרְרֵי קְדָם הֵם מְלַמְּדִים כְּשָׁפִים לְבְנֵי אָדָם, וּמֵאוֹתָהּ אַרְץ קְדָם יֵצְאוּ לְבָן וּבְעוּר וּבְלַעַם, וְכָלָם מְכַשְׁפִּים, וְהָרִי בְּאֶרְצוֹ.

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר, (יִשְׁעִיָּה מֵב)